

Příznání za rok 2013 budou muset podat i bohatší zaměstnanci

Některým podnikatelům se **nevyplatí vyčíslovat výdaje paušálně** – nemohli by si totiž odečíst slevu na dítě. A ti, kdo dostanou dar, ho pravděpodobně zdaní vyšší částkou než dosud.

Mezi Novým rokem a březnem panuje každoročně daňový zmatek. Začínají platit nové daňové předpisy. Daňová příznání za loňský rok se přitom budou vyplňovat podle starých podmínek, které však vzhledem k rychlosti, s jakou se v Česku daňové zákony mění, mohou být pro poplatníky také novinkou. A do toho všeho velké titulky ve sdělovacích prostředcích informují o koaličních jednáních a o daňových úpravách, které nás teprve do budoucna čekají.

Přinášíme informace o několika změnách, které by vás mohly překvapit právě teď.

PRO ZAMĚSTNANCE I PODNIKATELE

Darovací daň nebude, nahradí ji jiná

Od ledna se už nebude platit zvláštní darovací daň – přijaté dary nově uvedete do příznání k dani z příjmů za rok 2014 (příjmy podle § 10). Stejně jako dosud budou od daně osvobozeny dary poskytnuté mezi příbuznými v takzvané první skupině (manželé a příbuzní v přímé řadě) a druhé skupině (příbuzní v pobočné řadě – sourozenci, synovci, strýcové, zetové, děti manžela, rodiče manžela... pokud žijí s darujícím v jedné domácnosti).

Zařazení do daně z příjmů bude znamenat změnu výše daně, ta byla dosud u takzvané třetí skupiny (nepříbuzní) od 7 do 40 procent. Čím vyšší dar, tím vyšší zdanění. U darů do 5 milionů byla nejvýše 12 procent. Pro většinu obdarovaných to tedy bude znamenat vyšší zdanění – daň z příjmu je totiž 15 procent.

Dárky drobného rázu se příznávat nemusí až do úhrnu 15 tisíc korun za rok, ať je získáte od kohokoli.

Kvůli solidární dani budou podávat příznání i zaměstnanci

Kdo si v roce 2013 vydělával v zaměstnání nebo podnikáním víc než 1,2 milionu hrubého (přesně je to 1 242 432 korun, neboli 48násobek průměrné mzdy), bude muset platit takzvanou solidární daň. Ta dělá sedm procent z toho, co vydělával navíc nad tuto hranici. V klasickém růžovém formuláři na příznání daně z příjmů je pro tuto novou daň zvláštní řádek.

Příznání budou muset podávat i mnozí zaměstnanci. Ale nejen ti, jejichž roční příjmy překročily zmíněných 1,2 milionu – daňové

příznání musí odevzdat každý, kdo byl jen jediný měsíc v roce vydělat více než 103 536 korun hrubé mzdy (= dvanáctina hraniční částky). Takže ve firmách, kde zaměstnancům vyplátlí vánoční odměny, se za hranici mohou dostat i nižší manažeři. „Odhaduji, že solidární daň se může týkat postů od vedoucího odboru výše,“ přibližuje daňová poradkyně Blanka Marková.

Solidární daň z vysoké roční (nebo jen měsíční) mzdy sice odvede zaměstnavatel, ale každý takto „postížený“ zaměstnanec je povinen podat daňové příznání. V něm může (ale nemusí) zažádat o případný přeplatek. Kdyby však příznání vůbec nepodal s tím, že těch „pár korun“ přeplatku státu nechá, riskoval by pokutu. Může vám to připadat na hlavu postavené, ale je to tak.

Vydělat a nedanit si můžete až 30 tisíc korun

V roce 2014 si můžete příležitostnými příjmy vydělat až 30 tisíc korun, aniž byste je museli zdanit. Pozor, jde skutečně o příjmy příležitostné – pokud si opakovaně přivyděláváte dva tisíce korun měsíčně, musíte je v daňovém příznání uvést, i když hranici 30 tisíc Kč nepřekročíte. Ovšem pozor – když budete v březnu 2014 vyplňovat daňové příznání, bude ještě platit původní hranice 20 tisíc korun, novinku uplatníte až v roce 2015.

PRO PENZISTY

Pracující důchodce zaplatí na dani až o 24 840 korun víc

Důchodci, kteří si v roce 2013 přivydělávali k penzi, nemohou uplatnit daňovou slevu na poplatníka ve výši 24 840 korun.

Týká se to těch, kteří k 1. 1. 2013 pobírali penzi ze státního systému. Loni touto dobou se proto důchodci na tento jediný den odhlášovali z penzijního systému. Úřady to sice mohou považovat za účelové a důchodce popotahovat, ale definitivní rozhodnutí by měl přinést až případný soudní rozsudek. „Stát by neměl lidi trestat za to, že zákonodárce špatně naformuloval zákon,“ tvrdí poradkyně Blanka Marková.

PRO PODNIKATELE

Paušální výdaje nebudou tak výhodné

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), které za rok 2013 využijí paušální odečet výdajů, musí počítat s několika omezeními.

Zaprvé si nebudou moci odečíst slevu na vyživovanou manželku (manžela) ani na děti. V případě, že budou mít i příjmy ze závislé činnosti, odečtou si je pouze tehdy, pokud budou vyšší než 50 procent z celkového základu daně.

Zadruhé: podnikatel, který odečítá paušál 40 procent, si ho smí uplatnit maximálně do výše 800 tisíc korun, kdo využívá paušál 30 procent, je omezen 600 tisíci. A to i když vydělá několik milionů – vyšší paušály si odečíst nesmí.

A zatřetí: paušální výdaj u pronájmu ve výši 30 procent je také omezen maximální částkou 600 tisíc korun.

Solidární daň nesnížíte, ani když jste měli loni ztrátu

Podnikatelé, kteří vedou daňovou evidenci, musí pamatovat ještě na jednu věc. Pokud vy-

kážou v roce 2013 ztrátu a v roce 2014 budou v zisku nad hranici 48násobku průměrné mzdy, budou moci zmíněnou ztrátu započítat jen do výpočtu daně z příjmů, ale ne už při výpočtu solidární daně – tam platí pouze kladné hodnoty.

Pokud tedy třeba v zaměstnání vydělají více než 1,2 milionu korun a z přivýdělku z podnikání vykážou ztrátu, bude se základ solidární daně stanovovat pouze z kladného základu daně, ztráta se zohledňovat nebude. Nelze se tomu nijak vyhnout, takže je dobré s vyšším výdajem na solidární daň předem počítat.

PRO MAJITELE NEMOVITOSTÍ

Domluvte se, kdo zaplatí daň

Daň při převodu nemovitosti změnila jméno – podle nové terminologie je to daň z nabytí nemovitých věcí. Ačkoli to neodpovídá novému názvu (a o změně se původně jednalo), poplatníkem zůstane prodávající. Kupující je automaticky ručitelem pro případ, že by prodávající daň nezaplatil. Mohou se však spolu v kupní smlouvě domluvit, že daň zaplatí kupec. O roli prodávajícího zákon v takovém případě nic neříká, není proto automatické, že by se stal ručitelem.

Podnikatelé: zkontrolujte příznání k dani z nemovitosti

Podnikatelé-li třeba deset let ve stejné dílně a na stejných pozemcích, platili jste dosud daň z nemovitosti na základě příznání, jež jste před těmi deseti lety podali. Od ledna se však mění zařazení pozemků, například zpevněných ploch, parkovišť, cest – což se může týkat i vašich pozemků. A pak byste museli podat do konce ledna 2014 nové daňové příznání.

Experti proto radí podat jej pro jistotu v každém případě, jestliže při podnikání používáte nemovitosti a pozemky. „Z principu opatrnosti doporučuji, aby vzhledem k novým výkladům při posuzování pozemků a staveb bylo podáno úplně nové nebo alespoň dílčí daňové příznání,“ doporučuje daňová poradkyně Blanka Marková.

Když totiž příznání podáte, být třeba špatně, úřad to s vámi bude řešit po dobrém. Když je nepodáte vůbec a úřad zjistí, že jste to měli udělat, hrozí vám pokuta.

Změn se nemusí obávat malí podnikatelé, kteří mají třeba kancelář ve svém rodinném domě. Pokud dům nadále slouží i k bydlení, nezmění se výměra stavby ani charakter jejího užívání, stále zůstává rodinným domem. V tom případě finanční úřad pouze změní výši daně podle nových cenových podmínek. **Jolana Nováková**

Nerozumíte smlouvě či výpovědi? Můžete se bránit

Zákoník práce se nemění, přesto rok 2014 přinese novinky v pracovní oblasti – může za ně nový občanský zákoník a s ním zákon o obchodních korporacích. Změny pocítí převážně malé a střední firmy, které řeší personální záležitosti samy a nespolupracují se specialisty. „Pracovněprávní vztahy, které vznikly před 1. lednem 2014, se budou řídit zákoníkem platným do 31. prosince 2013,“ upřesňuje Jana Rašovská, mzdová auditorka a personální poradkyně Acc & Tax Pro.

Pracovní smlouvy

Kdo dostane po Novém roce pracovní smlouvu nebo naopak výpověď a ani po několikátém přečtení nebude textu rozumět, bude moci dokument kdykoli napadnout – nebude pro to žádné časové omezení. „Zaměstnanci budou lépe chráněni právě před nesrozumitelnými a nevýhodnými pasážemi smluv. Problémy bývají hlavně se špatně přeloženými originály ze zahraničí, v nichž zůstávají dlouhá souvětí s cizojazyčnými názvy. Změna umožňuje zaměstnancům domáhat se neplatnosti takových dokumentů,“ vysvětluje Jana Rašovská.

Stále platí, že pracovní smlouva musí být uzavřena písemně. Kdo by však začal pracovat na základě ústní dohody, může později pracovní vztah legalizovat, což dosud nebylo možné. „Pokud by však smlouva byla podepsána později než v den nástupu do práce a byla by v ní sjednána zkušební doba, bylo by ujednání neplatné,“ upozorňuje Rašovská.

Výpovědi

Na papíře musí být nejen pracovní smlouva, ale i odstoupení od ní. Zaměstnavatel by v psané výpovědi měl jasně uvést důvody ukončení pracovního poměru. Neplatnost výpovědi šlo nyní žalovat nejdéle do dvou měsíců – tato lhůta se ruší, protože ji někteří zaměstnavatelé zneužívali: dávali pracovníkům neplatné výpovědi a dva měsíce čekali, zda se u soudu ohradí. Nesrozumitelná nebo ústní výpověď budou považovány za zdánlivé, fakticky nebudou existovat. „Zaměstnanec může kdykoli podat žalobu na určení trvání pracovního poměru, případně se domáhat náhrady škody, u níž bude platit tříletá promlčecí lhůta. Pokud si ovšem za vyhazov prokazatelně může sám, nemá nárok na žádnou náhradu,“ popisuje Jana Rašovská.

Práce mladých pod 18 let

Stále platí, že pracovní smlouvu může podepsat každý, komu už bylo 15 let. Nově musí mít mladý zaměstnanec před nástupem do práce ukončenou povinnou školní docházku. „Zákonný zástupce zaměstnance mladšího 16 let bude nově moci okamžitě zrušit jeho pracovní poměr, pokud je to nutné v zájmu vzdělání, vývoje nebo zdraví dítěte. Bude k tomu však potřeba přivolení soudu,“ popisuje Lucie Kalašová, advokátka spolupracující s kanceláří bpv Braun Partners.

Zastřený pracovněprávní vztah

Nový občanský zákoník definuje „švarcsystém“ (oficiálně „zastřený pracovněprávní

vztah“), což je závislá práce pro jednoho zaměstnavatele na základě smlouvy podle obchodního zákoníku (a ne zákoníku práce). Stejně jako dosud je zakázaná a hrozí za ni postih. „Dodatečně mohou být vyměřeny odvody na sociální a zdravotní pojištění a daň z příjmu. Inspektorát práce smí uložit zaměstnavateli pokutu až 10 milionů korun a pracovníkovi až 100 tisíc,“ vypočítává Rašovská.

Dobré mravy na pracovišti

Z nového občanského zákoníku vyplývá, že právní jednání, které se přiči dobrým mravům, je neplatné. Dobrymi mravy v zaměstnání se rozumí třeba vzájemná pomoc při plnění pracovních povinností či předávání zkušeností mladším kolegům.

Odpovědnost manažerů

Pokud manažeři nebudou plnit své povinnosti či něco zanedbají a firma se kvůli tomu ocitne v insolventci, mohou být nuceni vrátit peníze, jež si vydělali za poslední dva roky. Budou také ručit za dluhy podniku. Mohou být potrestáni až tříletým zákazem členství v představenstvu či dozorčí radě, neprokážou-li, že se po dle dostupných informací rozhodovali správně.

Srážky ze mzdy

Dosud bylo možné využít dohodu o srážkách ze mzdy jen pro dluhy, jež měl zaměstnanec vůči zaměstnavateli nebo na výživném. „Nově bude možné dohodnout srážky ze mzdy na každý

druh, když s tím bude zaměstnavatel souhlasit. Výše srážek bude nyní limitována polovinou mzdy,“ doplňuje Jana Rašovská.

Pravdivé informace

Lháť v pracovněprávních vztazích se od ledna nevyplatí – ani zaměstnavatelům, ani zaměstnancům. Nově je totiž zaváděna „představní informační povinnost“, takže zaměstnavatel nesmí slibovat, co nechtěl splnit. Zklamání zaměstnanec, který by třeba do firmy jinak ani nastoupil, se pak může domáhat kompenzace. A platí to i naopak, když kandidát u přijímacího pohovoru zalže, aby získal místo, a zaměstnavatel zjistí pravdu až později, když mu vznikne škoda. Také když se po výběrovém řízení firma dohodne se zaměstnancem na nástupu, ale nakonec pozici obsadí jiným kandidátem, může pracovník požadovat náhradu škody. Platí to samozřejmě i naopak – kromě případů způsobilých vážnou nemocí.

Nemocenská

„Nemocenskou bude zaměstnancům vyplácet už od 15. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti stát. Prvních 14 kalendářních dnů bude náhradu mzdy vyplácet zaměstnavatel,“ říká Lucie Kalašová. Ten dosud platí náhradu mzdy prvních 21 kalendářních dnů, nemocenská začíná až od 22. dne. Nic se nemění na tom, že za první tři dny neschopnosti, nejvýše však za prvních 24 neodpracovaných hodin z rozvržených směn, náhrada mzdy nepřislouží. **(alk)**